

**Oponentský posudek disertační práce Mgr. Marie Heřmanové „Imagining the West: Marginality and Possible Lives at the Outskirts of a Mexican City.“
Praha, FHS UK 2018; 151 stran rukopisu, doplněno černobílými fotografiemi a mapkami.**

Je potěšitelné číst práci založenou na dlouhodobém terénním výzkumu v zámoří – v tomto případě na výzkumu ve městě San Cristóbal de las Casas ve státě Chiapas (Mexiko). Výzkum probíhal v letech 2008 až 2013 v rámci návratných pobytů, dorozumivacím jazykem byla španělština, i když se autorka částečně naučila i tzotzilštinu, jak sama uvádí /str. 2-3/. Převážnou část informací získala od podomních obchodnic z mayských skupin Tzotzilů a Tzeltalů a od jejich mužských protějšků. Většina ilustrujících fotografií a mapek je soustředěno do první, tj. úvodní kapitoly. Hlavním tématem výzkumu byly představy o lepších (západních) světech, o cestách imaginace, na kterých takové představy vznikají. Obecněji řečeno práce má nakročeno i problematice globalizace a mezinárodní migrace.

Čtenář ocení autorčinu reflexi procházející celým textem; autorka si dobře uvědomuje i skutečnost, že sama sloužila svým hostitelům a informátorům jako živý příklad vysněného Západu. Text je dobře strukturován, Marie Heřmanová dokazuje, že se orientuje v odborné literatuře a že ji také zvládá správně citovat. Jazyk se mi zdá přijatelný, ale nejsem odborník.

Vedle vyjádřené chvály mám i několik poznámek či dotazů:

- 1) V textu převažují data od informátorek. Asi by bylo vhodné více zdůraznit rodový pohled na vysněné světy. Jaký je vlastně ten vysněný západní svět z pohledu žen a z pohledu mužů?
- 2) Autorka se opírá o výpovědi a popisy chování několika informátorek a jejich případných partnerů či přátel. OVŠEM v práci naprosto chybí jejich charakteristiky, v některých případech je musí čtenář hledat v celém textu. Kolik bylo oněch stěžejních informátorek a informátorů? Jak velké procento z celkového počtu „snících mladých Mayů“ představují? Některé informátorky měly i vysokoškolské vzdělání, případně studovaly. Je to obvyklé? Jak velké bylo procento středoškolsky či vysokoškolsky vzdělaných obchodnic? Jednoduše úplně chybí informace o oněch mayských informátorkách/informátorech - migrantech.
- 3) Není také úplně jasné, čím se živili muži-migranti. Jestliže se ženy živí jako prodavačky, jaké je přijatelný příjem mužů?

- 4) Internetové spojení, které autorka zmiňuje /str. 115 a dále/ podle mého názoru jen nahradilo dřívější dopisování pomocí pošty. A při dobrém výzkumu musí badatel/ka i jeho/její informátoři překročit hranici mezi osobním životem a výzkumným časem.
- 5) Slabinou celé práce je „Závěr“. Je totiž neslaný – nemastný. Vysněné světy jsou jistě konstruované, ale čtenář by se raději dozvěděl, jak ony konstrukce ovlivňují životy informátorek a informátorů. Zdá se, že muži skutečně (případně) odjíždějí „na západ“, zatímco ženy zůstávají na místě a vracejí se ke způsobu života svých matek. Že by „ženský úděl – mateřství“ byl anti-migračním prvkem a likvidátorem vysněného západu? Úvodní náběh k problematice globalizace a migrace, nabízený na začátku, se zde úplně vytrácí.
- 6) Nakonec ještě poznámka k problematice reklamního turismu: „Global Cities“ se proměňují v čase /str. 69 a dále/; před půl stoletím to jistě byly jiné lokality. Totéž platí o magičnosti navštěvovaných míst /str. 66 a dále/ - máme konečně i knihu o magické Praze.
- 7) Poznámka k textu bratří Strugackých /str. 82-84/: nebyla to jen imaginární krajina, ale i zdroj úžasných věcí a bohatství. Tuto ekonomickou vlastnost vysněného Západu autorka úplně přehlídí.

Přes všechny nedostatky text Mgr. Marie Heřmanové dokazuje, že autorka je zvládá techniky terénního výzkumu i zpracovávání získaných dat. Případná diskuse při obhajobě jistě zaplní některé mezery textu.

Předloženou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 6. června 2018

Prof., PhDr. Josef Kandert, CSc.